

HET NIEUWE BOEK 6 BUITENCONTRACTUELE AANSPRAKELIJKHEID BETEKENIS VOOR JOU ALS ONTWERPER EN JOUW MEDEWERKERS ?

Ongetwijfeld vernam je reeds via andere kanalen dat er een wetwijziging op til was met betrekking tot de buitencontractuele aansprakelijkheid zoals deze voorzien was in het Burgerlijk Wetboek en waarmee ook jij in het kader van jouw beroepsactiviteit en schadedossiers mogelijks al te maken heeft gehad.

Op .. /06/2024 werd in het Belgisch Staatsblad het nieuwe boek 6 'Buitencontractuele aansprakelijkheid' gepubliceerd. Dit kadert in de vernieuwing van het Burgerlijk Wetboek waarvan reeds verschillende boeken in werking zijn getreden.

Boek 6 bevat de nieuwe regels omtrent buitencontractuele aansprakelijkheid.

Dit boek heeft verschillende wijzigingen tot gevolg in het kader van de buitencontractuele aansprakelijkheid waarvan mogelijks de belangrijkste voor jou als ontwerper en jouw medewerkers zijn: het verlaten van het principe van het verbod van samenloop tussen contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid en hiermee gepaard de afschaffing van het principe van de quasi-immuniteit van de hulppersoon.

De afschaffing van het samenloopverbod voor zowel de medecontractant als de hulppersoon

Huidige regeling:

De problematiek van de samenloop tussen contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid doet zich voor wanneer een benadeelde herstel van de schade vordert, veroorzaakt door de niet-nakoming van een contractuele verbintenis, en de gebeurtenis die aan de oorsprong ligt van de schade ook tegelijk een onrechtmatige daad vormt.

Voor de wetswijziging was de benadeelde verplicht om de vordering t.o.v. zijn medecontractant te baseren op de contractuele aansprakelijkheid gezien een contractuele fout aan de basis ligt en hij geen vordering kan stellen op basis van de extracontractuele aansprakelijkheid. Dat is wat men noemt het samenloopverbod.

In de huidige regelgeving genieten hulppersonen een verregaande bescherming tegen eventuele vorderingen van derden. Behalve in uitzonderlijke gevallen, kunnen de hulppersonen voor hun eventuele fouten niet rechtstreeks aansprakelijk worden gesteld door een benadeelde, met wie zij zelf geen contract hebben.

Ter illustratie:

Bouwheer A sluit een contract met architectenkantoor B, zelfstandige medewerker C is de hulppersoon van B. Tegenover C is een contractuele vordering van A uitgesloten bij gebrek aan contract tussen A en C. Behalve in uitzonderlijke gevallen (indien de feiten een misdrijf zouden uitmaken) is het niet toegelaten dat A zich buitencontractueel wendt tot hulppersoon C. Conform de huidige rechtspraak is het ook niet mogelijk dat A zich buitencontractueel richt tegen B aangezien A en B een contract hebben afgesloten en er enkel een contractuele vordering kan ingesteld worden waarbij rekening moet gehouden worden met de contractuele clausules.

Enkele algemene begrippen toegelicht

We hebben het hier over de problematiek van de buitencontractuele aansprakelijkheid. Zij vindt haar oorsprong in de artikels 1382 en volgende. Thans wordt dit hernoemen in boek 6.

Om de buitencontractuele aansprakelijkheid te kunnen opwerpen, is het vereist dat er sprake is van een fout, schade en oorzakelijk verband. In de buitencontractuele context wordt met een fout de schending van een wettelijke gedragsregel of van de algemene zorgvuldigheidsnorm bedoeld.

Hulppersonen zijn werknemers, andere aangestelden en organen van rechtspersonen. Het kan gaan om **onderaannemers** (zij voeren werken uit of leveren prestaties in eigen naam) maar ook om **bestuurders**, **zelfstandige medewerkers** en **bedienden** die in naam en voor rekening van de vennootschap optreden.

Vanaf 1 januari 2025:

Volgens het nieuwe boek 6 kan de benadeelde kiezen op welke van beide rechtsgronden (contractueel of buitencontractueel indien van toepassing) hij zijn vordering baseert. Het samenloopverbod wordt afgeschaft.

Ter illustratie :

De benadeelde A kan de schade verhalen (buiten)contractueel op B of buitencontractueel op C. Anders dan voorheen kan de hulppersoon dus rechtstreeks worden aangesproken door de benadeelde, op voorwaarde natuurlijk dat de toepassingsvoorwaarden van de buitencontractuele aansprakelijkheid zijn vervuld (zie hierboven).

Indien de hulppersoon rechtstreeks wordt aangesproken door de benadeelde partij, bepaalt de wet dat hij een aantal verweermiddelen kan invoeren :

- De hulppersoon kan zich beroepen op de **contractuele bedingen in het hoofdcontract** tussen A en B. Dit betekent dat de benadeelde de contractuele clausules niet zal kunnen omzeilen door de vordering tegen de hulppersoon in te stellen .
- De hulppersoon zal zich ook kunnen beroepen op de contractuele bedingen in het ondercontract dat werd afgesloten tussen B en C (= hulppersoon) en die hijzelf kan invoeren tegen B (medecontractant).
- De hulppersoon geniet dus in principe van een dubbele bescherming t.o.v. de benadeelde. Dit betekent het volgende voor :
- **Werknemers (bedienden)**
"Overeenkomstig artikel 18 van de Wet betreffende de arbeidsovereenkomsten is de **werknemer** die bij de uitvoering van zijn overeenkomst de werkgever of derden schade berokkent, enkel aansprakelijk voor zijn bedrog en zijn zware schuld. Voor lichte schuld is hij enkel aansprakelijk als die bij hem eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt.

De werknemer zal dus enkel maar kunnen aangesproken worden bij bedrog, zware schuld of een herhaaldelijk lichte fout.

- **Bestuurders**
Overeenkomstig artikel 2.56 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen zijn de bestuurders slechts **aansprakelijk voor beslissingen, daden of gedragingen die zich kennelijk buiten de marge bevinden waarbinnen normaal voorzichtige en zorgvuldige bestuurders, geplaatst in dezelfde omstandigheden, redelijkerwijze van mening kunnen verschillen.**
- **Zelfstandige medewerkers en onderaannemers**
Kunnen zich beroepen op contractuele verweermiddelen die zijn opgenomen in het contract tussen A en B en in het contract tussen B en C.

De verweermiddelen uit het hoofd- en ondercontract kunnen echter niet ingeroepen worden door de hulppersoon als de fout bestaat uit een aantasting van de fysieke of psychische integriteit of de fout werd begaan met opzet schade te veroorzaken.

De hulppersoon zal ook tot niet meer gehouden zijn dan zijn medecontractant/opdrachtgever onder dezelfde omstandigheden zou gehouden zijn.

De nieuwe regelgeving is van aanvullend recht

De wetgever laat de mogelijkheid aan de partijen om contractueel afwijkende afspraken te maken. Dat betekent dat de buitencontractuele aansprakelijkheid van de hulppersonen contractueel kan beperkt of zelfs uitgesloten worden.

In het voorbeeldcontract architectuur zoals je dat in de kennisbib op MyProtect kan downloaden, is reeds een nieuwe clause aanwezig waarin de opdrachtgever in bovenstaande omstandigheden afstand doet van een buitencontractuele vordering lastens de hulppersoon (bijvoorbeeld een zelfstandige medewerker, een bediende of een onderaannemer).

Wat met de verzekering?

Zowel de Wet Peeters-Borsus (artikel 4) als Peeters-Ducarme (artikel 7) voorzien dat aangestelden worden beschouwd als verzekerden in de polis van het bureau voor de prestaties die zij in naam en voor rekening van het bureau leveren.

Een bestuurder, een zelfstandige medewerker en een bediende die in naam en voor rekening van de architectuurvenootschap prestaties leveren zijn dus verzekerd in de polis die dat bureau heeft onderschreven.

Dit wordt ook uitdrukkelijk zo bepaald in de algemene polisvoorwaarden.

Een onderaannemer die in eigen naam en voor eigen rekening prestaties levert (bijvoorbeeld een ingenieur stabiliteit die in onderaanneming wordt aangesteld door de architect) moet sowieso de eigen aansprakelijkheid verzekeren volgens de Wet Peeters Ducarme. In het kader van de Wet Peeters Borsus wordt de onderaannemer daarentegen wél beschouwd als een verzekerde in de polis van de 'hoofdaannemer' (in casu de architect).

Welke impact ?

Het valt op vandaag **zeer moeilijk te voorspellen** welke impact deze nieuwe regeling zal hebben op de manier waarop vorderingen worden ingesteld bij bouwgeschillen.

Tenzij zijn contractpartij failliet is, zien wij op het eerste zicht niet onmiddellijk in welk belang de schadelijder heeft om zich te baseren op de buitencontractuele vordering in plaats van op de contractuele vordering en als hij dat toch doet, waarom hij zich dan rechtstreeks tot de hulppersoon zou richten in plaats van tot de architectuurvennootschap of het studiebureau gezien die hulppersoon in principe over méér contractuele verweermiddelen beschikt dan de architectuurvennootschap of tot het studiebureau. De hulppersoon kan immers putten uit twee contracten.

Er valt evenwel niet uit te sluiten dat een schadelijder, als hij kiest voor de buitencontractuele vordering, uit voorzorg meteen alle betrokkenen dagvaardt in de procedure.

Een dergelijke claim t.o.v. de hulppersoon lijkt waarschijnlijker in de context van aannemers waarbij de hoofdaannemer failliet is maar de onderaannemer nog bestaat. In dat geval is er dus vanaf de inwerkingtreding van deze nieuwe wetgeving de mogelijkheid voor de bouwheer de onderaannemer toch nog te laten opdraaien voor begane fouten daar waar hij nu in de praktijk niet kan worden aangesproken door de bouwheer als de hoofdaannemer failliet is.

Zijn immuniteit wordt m.a.w door deze wetswijziging doorbroken wat mogelijks ook voor u als ontwerper interessant kan zijn bij een in solidum veroordeling nu ook de onderaannemer financieel zal moeten instaan voor de schade die hij veroorzaakt en zich niet langer kan verbergen achter de rug van de failliete hoofdaannemer met wie u als ontwerper meestal in solidum wordt veroordeeld.

We hopen dan ook dat op termijn dit zal maken dat de in solidum veroordelingen met gefailleerde aannemers minder financiële gevolgen zal hebben dan nu het geval is.

Gratis PROTECT Seminarie “BOEK 6” najaar 2024

PROTECT zal na de zomer nog communiceren over de eventuele impact van deze regelgeving op de polisvoorwaarden.

Daarnaast plannen wij voor de PROTECT verzekerden een opleiding met betrekking tot dit thema en een aanpassing van de voorbeeldcontracten.

PROTECT Voorbeeld overeenkomst architect-opdrachtgever aangepast

Naar aanleiding van deze wetswijziging hebben we onze voorbeeld overeenkomst architect-opdrachtgever aangepast. De aangepaste modelovereenkomst “voorbeeld overeenkomst architect-opdrachtgever versie juni 2024” kan je terugvinden in “MyProtect” onder “Mijn kennisbib” onder de map “01. Modelcontracten”.

